

Fremsat den 10. februar 2021 af Peter Juel-Jensen (V), Marie Bjerre (V), Erling Bonnesen (V), Thomas Danielsen (V), Kristian Jensen (V), Anni Matthiesen (V) og Anne Honoré Østergaard (V)

Forslag til folketingsbeslutning

om at igangsætte forsøg med en 4-årig frilandsbyordning

Folketinget pålægger regeringen at igangsætte et forsøg med en 4-årig frilandsbyordning senest den 1. august 2021, som sætter en række landsbyer og øsamfund fri af snærende

regler og barrierer, så de kan udvikle og gennemføre strategiske projekter til gavn for lokalsamfundene.

Bemærkninger til forslaget

I en længere årrække har den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og KL samarbejdet om frikommuneforsøg. Målet med frikommuneforsøgene var at tilvejebringe ny viden og praktiske erfaringer, der kan bidrage til effektiviseringer, forenklinger og bedre styring i kommunerne (»Frikommuneforsøg 2016-2020 – En status på forsøg, evalueringsdesign og implementeringsforhold – februar 2018«, VIVE, 2018).

Den nuværende regering foreslår at give syv udvalgte kommuner fuldstændig frihed til at gentænke folkeskole-, dagtilbuds- og ældreområdet (Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38, Folketingstidende 2020-21, tillæg G, R 1 redegørelse). Inspireret heraf er det med nærværende beslutningsforslag tanken at overføre forslaget til det helt nære landsbyniveau. For nu er det tid til – på samme måde – at give en række udvalgte landsbyer og småøer den samme mulighed for at blive fri af snærende regler og barrierer, så de kan skabe udvikling, engagement og nærhed til gavn for den enkelte borger og lokalsamfundet.

Landdistrikterne og småøerne er fulde af entreprenante ildsjæle, som med kreative ideer ville kunne skabe en spændende udvikling for erhvervslivet, velfærden og kulturlivet, hvis ikke projekterne blev bremset af regler og administration.

Det foreslås, at der afsættes 20 mio. kr. til at etablere en 4-årig frilandsbyordning, hvor en række landsbyer og øsamfund får frihed til at udvikle egne projekter og hermed lade de stærke lokale civilsamfund demonstrere nye veje til en progressiv landdistriktudvikling. I processen identificeres og ophæves afgørende og begrænsende regler og barrierer på forsøgsbasis så vidt muligt. Det vil typisk være statslige og kommunale regler og praksisser.

Temaerne for projekterne kan eksempelvis være nye erhvervs- og beskæftigelsesprojekter, velfærdsprojekter for ældre, børn og familier, attraktive bomuligheder, andelsfællesskaber el.lign. Det vigtige er dog, at projekterne skal være samlende for lokalsamfundet, til gavn for borgerne og gerne med deltagelse af erhvervslivet.

I arbejdet med at identificere og udvælge frilandsbyerne og småøerne er det centralt, at der tages højde for, at projekterne er nytænkende og bidrager til at nedbryde silotænkningen i det offentlige system. I den forbindelse er det relevant, at regeringen afdækker, hvilke love og barrierer som er nødvendige at sætte ud af kraft, og vurderer, om der er regler

eller rettigheder for borgerne, som ikke bør fraviges. Skulle der i øvrigt være behov for en specifik bemyndigelse til etablering af frilandsbyordningen, skal regeringen igangsætte det arbejde snarest muligt efter vedtagelse af beslutningsforslaget.

Regeringen skal understøtte udvikling, drift og formidling af frilandsbyordningen til offentligheden og løbende evaluere de udvalgte landsbyer og småøer, så det er muligt at vurdere efter 4 år, om nogle af projekterne kan fortsætte og eventuelt udbredes til andre landsbyer og småøer.

Den konkrete organisering og administration af frilandsbyordningen skal regeringen fastlægge i samarbejde med relevante organisationer (som eksempelvis Center for Regional- og Turismeforskning, Balance Danmark, Landdistrikternes Fællesråd m.v.), som repræsenterer landdistrikter og øsamfund, og forskningsinstitutioner inden for udvikling af landdistrikter (bl.a. SDU). Den konkrete organisering og administration omfatter både de overordnede rammer, udvælgelseskriterier for projekter i frilandsbyordningen, understøttelse af frilandsbyerne, orientering af Folketinget m.v. Det er vigtigt, at bureaukratiet og de administrative byrder for frilandsbyerne minimeres, så det ikke kvæler incitamenterne og det lokale engagement til at udvikle vores landdistrikter.

Landdistrikternes Fællesråd, Sammenslutningen af Danske Småøer og Københavns Universitet har i sit forslag til en frilandsbyordning vurderet, at budgettet bør være minimum 20 mio. kr. (»Ny frilandsbyordning vil skabe radikal forandring i landdistrikterne«, pressemeddelelse fra Landdistrikternes Fællesråd, den 14. oktober 2020). Det foreslås derfor at afsætte 20 mio. kr. på finansloven over 4 år til frilandsbyordningen, som anvendes til udvikling, drift og løbende formidling og evaluering, både til de konkrete projekter og den koordinerende indsats. Herudover kan der indgås samarbejde med private fonde, som kan bidrage til udvikling og gennemførelse af projekterne. Den nærmere belysning af udmøntningen og finansieringen kan ske under udvalgsarbejdet. Der henvises til Venstres fuldt finansierede finanslovsforslag for 2021, hvor der bl.a. er afsat midler til at sikre mere frit valg for landdistrikterne.

Forsøget med frilandsbyordningen skal igangsættes senest den 1. august 2021.

Skriftlig fremsættelse

Peter Juel-Jensen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at igangsætte forsøg med en 4-årig frilandsbyordning.

(Beslutningsforslag nr. B 154)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.